

VILNIAUS „SPINDULIO“ PROGIMNAZIJS KRIZIŲ VALDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krizių valdymo Vilniaus „Spindulio“ progimnazijoje tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) reglamentuoja krizių valdymą progimnazijoje, krizių valdymo komandos narių funkcijas, darbo organizavimą bei Vilniaus m. psichologinės-pedagoginės tarnybos (toliau – PPT) funkcijas, institucijų bendradarbiavimą krizių valdymo mokykloje metu.

2. Šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

2.1. krizinė situacija – situacija, kurią lydi didelis nerimas, įtampa, grėsmė, nesaugumas, pavojus, pasimetimas ir kt.;

2.2. krizė ugdymo įstaigoje – netikėtas ir/ar pavojingas įvykis, sutrikdantis įprastą bendruomenės ar atskirų jos narių veiklą, emociškai sukrečiantis visą ar didesnę ugdymo įstaigos bendruomenės dalį. Krizinių situacijų pavyzdžiai: mokinio ar bendruomenės nario savižudybė, kita komplikauta netektis: bendruomenės nario mirtis dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos, nelaimingas atsitikimas, susijęs su mirties grėsme mokykloje, susišaudymas ugdymo įstaigoje, gaisras mokykloje, įkaitų paėmimas, bendruomenės nario dingimas ir kt.;

2.3. krizės valdymas Ugdymo įstaigoje – koordinuoti veiksmai, kuriuos atlieka Ugdymo įstaigos komanda pasitelkus VGK, esant būtinybei psichologinės pagalbos teikėją (PPT ar kt.) ir Savivaldybės administraciją, siekiant įveikti krizės sukeltas pasekmes ir teikti Ugdymo įstaigos bendruomenei veiksmingą pagalbą;

2.4. krizių valdymo komanda Ugdymo įstaigoje – nuolat veikianti krizių valdymą vykdanči komanda, kurią sudaro administracijos, švietimo pagalbos specialistų, mokytojų atstovai, turintys krizės valdymui reikiamų gebėjimų;

2.5. krizės valdymo koordinatorius – paskirtas ugdymo įstaigos krizių komandos vadovas arba jo deleguotas žmogus, kuris koordinuoja krizės valdymą Ugdymo įstaigoje ir bendradarbiauja su Vilniaus miesto savivaldybės administracijos, o prireikus ir su psichologinės pagalbos teikėjo įstaigos koordinatoriais. Ugdymo įstaigos koordinatoriumi turi būti skiriamas asmuo, turintis tinkamą kvalifikaciją krizinei situacijai įvertinti ir koordinuoti;

2.6. savižudybės grėsmė – situacija, kai yra identifikuojamas asmuo, turintis ketinimų nusižudyti;

2.7. savižudybės krizės prevencija – veiksmai, kuriuos atlieka ugdymo įstaigos administracija kartu su ugdymo įstaigos psichologu ir socialiniu pedagogu siekdami suteikti reikiamą pagalbą ir užkirsti kelią asmens savižudybei.

3. Krizių valdymo tikslas:

3.1. užtikrinti krizės paveiktiems bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą;

3.2. užtikrinti, kad ugdymo procesas ugdymo įstaigoje kuo greičiau grįžtų prie įprastos tvarkos.

4. Krizių valdymo ugdymo įstaigoje koordinatoriai, organizatoriai ir vykdytojai yra Ugdymo įstaigos komanda, kuri bendradarbiauja su VGK, su pasirinktu psichologinės pagalbos teikėju (PPT) ar kt.), Savivaldybės administracija, o prireikus ir kitomis švietimo ir sveikatos sistemos įstaigomis.

II SKYRIUS

KRIZIŲ VALDYMO PROGIMNAZIJOJE ORGANIZAVIMAS

5. Progimnazijos krizių valdymo komandos paskirtis – pasirengti konstruktyviai reaguoti į krizę (toliau – Krizė), o įvykus Krizei – koordinuotai ir veiksmingai organizuoti Krizės pasekmių įveikimą, užtikrinti Krizės paveiktiems progimnazijos bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą, prireikus informuoti apie įvykį – kitas institucijas (savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių ar kitas);

6. Vilniaus „Spindulio“ progimnazijos krizių valdymo komanda (toliau – Komanda) sudaryta iš 7 narių. Progimnazijos Komandai vadovauja direktoriaus pavaduotojas ugdymui. Progimnazijos Komandą sudaro: progimnazijos vadovas, narys atsakingas už komunikaciją; narys atsakingas už psichologinės ir emocinės pagalbos organizavimą ir (ar) teikimą, narys, atsakingas už saugumą, ir narys, atsakingas už pirmos pagalbos organizavimą. Progimnazijos Komandos vadovo, nario, atsakingo už psichologinės pagalbos organizavimą ir (ar) teikimą, ir nario, atsakingo už komunikaciją, funkcijas atlieka skirtingi asmenys.

7. Progimnazijos krizių valdymo komandos nariais skiriami Krizės valdymui būtinų gebėjimų, tai yra komunikacijos, bendradarbiavimo, komandinio darbo, konfliktų sprendimo, savižudybės ir savižalos rizikos atpažinimo įgūdžių turintys progimnazijos administracijos darbuotojai, mokytojai ir/ar pagalbos mokiniui specialistai (socialiniai pedagogai, psichologai). Komandos nariai gali būti ir VGK nariais. Progimnazijos Komandos sudėtį įsakymu tvirtina progimnazijos direktorius.

8. Progimnazijos Komanda Krizės valdyme atlieka šias funkcijas:

8.1. kartu su VGK parengia preliminarų Krizės valdymo veiksmų planą, kuriame numato Krizės valdymo veiksmus (toliau – Krizės valdymo veiksmų planas) (**PRIEDAS Nr.1**);

8.2. sustabdyti Krizės valdymo veiksmus. Sustabdžius Krizės valdymo veiksmus aptaria Krizės valdymo eigą ir numato postvencinius veiksmus.

9. Progimnazijos Komandos narių funkcijos:

9.1. Komandos vadovas:

9.1.1. Užtikrina, kad, nesant kurio nors progimnazijos Komandos nario, jo funkcijoms Krizės valdyme atlikti būtų paskirtas kitas įstaigos darbuotojas;

9.1.2. vadovauja progimnazijos Komandos darbui;

9.1.3. inicijuoja progimnazijos Komandos posėdžius Krizės valdymo klausimams svarstyti. Progimnazijos Komandos posėdžiai skirti Krizės valdymo organizaciniams klausimams, progimnazijos komandos narių funkcijų Krizės valdyme paskirstymui, preliminariam Krizės valdymo veiksmų planui sudaryti, planuoti dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, pasidalinti patirtimi ir kt. klausimams aptarti, organizuojami pagal poreikį, bet ne rečiau kaip 2 kartus per metus;

9.1.4. užtikrina, kad progimnazijos Komandos nariai įgytų Krizės valdymo kompetencijų ir nuolat (ne rečiau kaip kartą per metus po 4 akademines valandas) tobulintų kvalifikaciją šioje srityje;

9.1.5. užtikrina, kad progimnazijos Komandos nariams dalyvaujant Krizės valdymo veikloje būtų paskirti asmenys jų tiesioginiam darbui dirbti;

9.1.6. įvykus Krizei, nedelsiant informuoja progimnazijos savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją, prireikus – kitas institucijas (savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių ar kitas);

9.1.7. įvykus Krizei, susisiekiama su nukentėjusio asmens artimaisiais ir (ar) policija, patikslina Krizės faktus, aptaria su asmens artimaisiais, kokia informacija apie Krizę bus pateikta progimnazijos bendruomenei (administracijai, mokytojams, ugdytiniams, ugdytinių tėvams (globėjams, rūpintojams));

9.1.8. Krizės metu nedelsiant sušaukia ir informuoja apie Krizę progimnazijos Komandą ir VGK;

9.1.9. informuoja progimnazijos administraciją ir mokytojus apie Krizės valdymo organizavimo veiksmus ir pateikia informaciją apie Krizę progimnazijos darbuotojams, užtikrina, kad pedagogai nedelsiant (ne vėliau kaip kitą ugdymo dieną) ugdytiniams grupėse (klasėse) praneštų informaciją apie Krizę. Esant poreikiui, pateikia informaciją žiniasklaidai;

9.1.10. ugdytinio ir (ar) progimnazijos darbuotojo mirties atveju, pasirūpina, kad jo asmens duomenys būtų pašalinami iš žurnalų, sąrašų, kompiuterių ir kita; mirusiojo daiktus perduoda artimiesiems;

9.2. narys, atsakingas už psichologinės ir emocinės pagalbos organizavimą ir (ar) teikimą:

9.2.1. įvykus Krizei, vertina situaciją progimnazijoje (labiausiai Krizės paveiktus progimnazijos bendruomenės narius, bendrą progimnazijos bendruomenės mikroklimatą, psichologinės ir emocinės pagalbos teikimo poreikį) ir įstaigos vidinius resursus, reikalingus psichologinės ir emocinės pagalbos teikimui;

9.2.2. bendradarbiaudamas su progimnazijos savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija organizuoja psichologinės pagalbos progimnazijos bendruomenei teikimo priemones (teikėjus, patalpas, laiką);

9.2.3. labiausiai Krizės paveiktiems progimnazijos bendruomenės nariams siūlo psichologinę pagalbą ir (ar) teikia informaciją apie psichologinės pagalbos teikėją (-us) ir (ar) teikia psichologinę pagalbą progimnazijos bendruomenės nariams (rengia pokalbius su progimnazijos bendruomenės nariais, konsultuoja progimnazijos bendruomenės narius individualiai ar grupėmis).

9.3. narys, atsakingas už komunikaciją:

9.3.1. reguliariai atnaujina progimnazijos Komandos narių ir psichologinės pagalbos teikėjo (-ų) kontaktus ir užtikrina jų prieinamumą progimnazijos Komandos nariams ir progimnazijos bendruomenei;

9.3.2. bendradarbiaudamas su VGK, psichologinės pagalbos teikėju (-ais) ar progimnazijos savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija parengia informacijos apie Krizę tekstą, kuris bus skirtas progimnazijos bendruomenei, prireikus ir žiniasklaidai, bei pateikia šią informaciją progimnazijos Komandos vadovui;

9.3.3. konsultuoja progimnazijos Komandos vadovą, pedagogus, kaip informuoti apie Krizę ugdytinius ir žiniasklaidą;

9.3.4. paruošia informaciją apie Krizę ir praneša ugdytinių tėvams (globėjams, rūpintojams);

9.3.5. vertina bendravimo su žiniasklaida efektyvumą;

9.4. narys, atsakingas už saugumo priemonių organizavimą:

9.4.1. esant Krizei, susijusiai su realia ar suvokiama grėsme progimnazijos bendruomenės narių civiliniam saugumui, nedelsiant imasi priemonių, užtikrinančių progimnazijos bendruomenės narių saugumą, ir informuoja Komandos vadovą ar jo pavaduotoją, prireikus iškviečia policiją ir (ar) priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

9.4.2. po Krizės vertina saugumo priemonių efektyvumą.

9.5. narys, atsakingas už pirmos pagalbos organizavimą:

9.5.1. esant realiai ar suvokiamai grėsmei progimnazijos bendruomenės narių sveikatai ir (ar) gyvybei, nedelsiant nustato sužeistus progimnazijos bendruomenės narius, inicijuoja pirmos

pagalbos teikimą ir informuoja progimnazijos Komandos vadovą ar jo pavaduotoją, prireikus iškviečia greitąją medicinos pagalbą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

9.5.2. rūpinasi, kad Krizės atveju būtų priemonių, reikalingų pirmai pagalbai suteikti;

9.5.3. numato vietą (-as) progimnazijoje, kur galėtų būti teikiama pirmoji pagalba;

9.5.4. po Krizės vertina pirmosios pagalbos organizavimo efektyvumą.

10. Progimnazijos Krizės komanda numato preliminarų veiksmų planą, įvykus Krizei:

10.1. Nedelsiant po įvykio:

10.1.1. sukviesti Krizių komandą, prisiminti kiekvieno funkcijas ir atsakomybę;

10.1.2. sukviesti pedagogų pasitarimą, kurio metu instrukuoti, kaip informuoti vaikus, padėti vaikams reikšti emocijas ir reaguoti į įvykį;

10.1.3. priminti pagrindines Krizių komandos narių ir pedagogų funkcijas;

10.1.4. suteikti informaciją apie tai, kur ir kaip bus teikiama pagalba;

10.1.5. suteikti neatidėliotiną pagalbą tiems, kuriems jos labiausiai reikia;

10.1.6. pirmosios dienos pabaigoje aptarti pagrindinius dienos įvykius, numatyti svarbiausius kitos dienos veiksmus.

10.2. Kitą dieną:

10.2.1. organizuoti tolesnį pagalbos teikimą progimnazijos bendruomenės nariams;

10.2.2. vykdyti šviečiamąją veiklą, slopinti gandus;

10.2.3. aptarti tėvų informavimą ir prevencinio švietimo klausimus;

10.2.4. dienos pabaigoje aptarti pagrindinius įvykius, numatyti tolesnius veiksmus.

10.3. Vėlesnėmis pirmosios savaitės dienomis:

10.3.1. organizuoti trumpus esamos situacijos aptarimus;

10.3.2. tęsti numatytą pagalbos priemonių įgyvendinimą.

10.4. Krizių komandai nusprendus, kad situacija normalizavosi, konkrečios Krizės valdymo veikla nutraukiama.

10.5. Per 5 darbo dienas nuo krizės įveikos informuoja Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto departamentą apie krizės įveiką ir rezultatus;

10.6. Komanda, įgyvendinusi Krizės valdymo plane numatytus veiksmus, įvertina Krizės valdymo progimnazijoje veiksmų sėkmingumą ir priima reikiamus sprendimus bei koreguoja Krizės valdymo progimnazijoje veiksmų planą.

III SKYRIUS

SAVIŽUDYBĖS KRIZĖS PREVENCIJA

11. Bet kuris mokyklos darbuotojas, sužinojęs apie mokinio ar kito bendruomenės nario ketinimą nusižudyti ar mintis apie savižudybę, turi informuoti mokyklos psichologą arba jo nesant mokyklos socialinį pedagogą.

12. Mokyklos psichologas arba socialinis pedagogas, arba kitas mokyklos pagalbos teikėjas:

12.1. suteikia mokiniui emocinę paramą;

12.2. informuoja mokinio tėvus/globėjus;

12.3. informuoja progimnazijos krizių komandos koordinatorių, mokyklos administracijos budėtoją ir mokyklos direktorių;

12.4. gavęs tėvų/globėjų sutikimą, organizuoja mokinio palydėjimą pas mokyklos arba Vilniaus miesto pedagoginės psichologinės tarnybos (toliau- VPPT) psichologą,

12.5. jei mokyklos psichologas įvertina, kad mokiniui reikalinga psichikos sveikatos specialisto pagalba, pagalbos teikėjas susisiekiama su mokinio tėvais/ globėjais ir suderina, kaip ir kada tėvai kreipiasi į psichikos sveikatos specialistą;

12.6. jei tėvai/ globėjai atsisako pagalbos ar su jais nepavyksta susisiekti, pagalbos teikėjas informuoja vaiko teisių apsaugos skyrių.

13. Bet kuris mokyklos darbuotojas, pastebėjęs mokinį, kuris pradėjo savęs žalojimo veiksmus mėgindamas nusižudyti tuojau pat skambina Bendrajam pagalbos centrui telefonu 112 ir vykdo Bendrojo pagalbos centro darbuotojo nurodymus;

13.1. informuoja mokinio tėvus/globėjus;

13.2. informuoja Vilniaus „Spindulio“ progimnazijos krizių valdymo komandos koordinatorių ir direktorių.

14. Mokyklos krizės komandos koordinatorius vertina situaciją ir organizuoja tolesnę pagalbą, veiksmus derina su VGK pirmininku. Kai mokinytis ketina nusižudyti, nedelsiant informuojami jo tėvai/globėjai ir tolesnis pagalbos teikimas derinamas su jais, o prireikus su Savivaldybės

administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriumi vaiko saugumui užtikrinti. Teštinę pagalbą esant savižudybės krizei teikia psichikos sveikatos specialistai.

15. Apie kitų įstaigos bendruomenės narių informavimą po mokinio savižudybės krizės ir jų įtraukimą į pagalbos procesą sprendžia įstaigos Krizių komanda kartu su mokiniu ir jo tėvais/globėjais.

16. Mokinio tėvams/globėjams atsisakius pagalbos mokiniui, esančiam savižudybės krizėje, įstaigos krizių komanda apie tokį atvejį informuoja Savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių.

IV. RIZIKOS ATPAŽINIMO VALDYMAS MOKINIAMS, KETINANTIEMS NUSIŽUDYTI

17. Jei mokinys yra **pradėjęs savęs žalojimo veiksmus mėgindamas nusizudyti** (iškilusi reali grėsmė gyvybei), **rizikos atpažinėjas:**

17.1. skambina Bendrajam pagalbos centrui telefonu 112 ir vykdo Bendrojo pagalbos centro darbuotojo nurodymus;

17.2. informuoja mokinio tėvus/globėjus;

17.3. informuoja Vilniaus „Spindulio“ progimnazijos krizių valdymo komandos pirmininką ir direktorių.

18. Jei mokinys, **mėgindamas nusizudyti, susižalojo ir jam reikalinga būtinoji medicinos pagalba, rizikos atpažinėjas.**

18.1. prieš pradėdamas teikti pirmąją pagalbą įvertina situaciją, galimus pavojus ir imasi visų įmanomų situaciją atitinkančių atsargumo priemonių;

18.2. kviečia greitąją medicinos pagalbą skambindamas Bendrajam pagalbos centrui telefonu 112.

18.3. informuoja mokinio tėvus / globėjus;

18.4. informuoja Vilniaus „Spindulio“ progimnazijos krizių valdymo komandos pirmininką ir direktorių.

V. PAGALBA TURINČIŲJŲ MINČIŲ APIE SAVIŽUDYBĘ, KETINANČIŲJŲ NUSIŽUDYTI IR NUSIŽUDŽIUSIŲJŲ ARTIMIESIEMS

19. Kai mokinys turi minčių apie savižudybę, mokyklos pagalbos teikėjas informuoja mokinio tėvus/ globėjus apie psichosocialinės pagalbos galimybes Vilniaus mieste (informacija, kur kreiptis pagalbos).

19.1. Kai mokinys ketina nusižudyti (iškilusi grėsmė žmogaus gyvybei) ar po mokinio nusižudymo, į įvykio vietą kviečiamos specialiosios tarnybos, kurios užtikrinsios reikiamą pagalbą privalo informuoti artimuosius apie psichosocialinės pagalbos galimybes Vilniaus mieste.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Visi pagalbą krizinėje situacijoje progimnazijoje teikę specialistai turi laikytis konfidencialumo, gauti ir teikti informaciją tiek, kiek būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims, atlikti pavestas funkcijas, nepažeidžiant vaiko teisių ir teisėtų interesų.

20.1. Skundų nagrinėjimo tvarka:

20.2. skundai teikiami Administracijos direktoriui;

20.3. gavus skundą per 3 darbo dienas sudaroma komisija skundui nagrinėti;

20.4. skundai nagrinėjami teisės aktų nustatyta tvarka.

KRIZĖS VALDYMO VEIKSMŲ PLANAS (PRIEDAS nr.1)

(Mokyklos pavadinimas)

(data)

1. Mokyklos bendruomenės narys, gavęs informaciją apie krizę mokykloje, nedelsdamas informuoja Mokyklos komandos vadovą.....

(vardas, pavardė, kontaktinis telefono Nr.).

Jam nesant, jo įgaliotą atstovą.....

(vardas, pavardė, kontaktinis telefono Nr.).

2. Mokyklos komandos vadovas susisiečia su nukentėjusiojo asmens artimaisiais ir (ar) policija patikslina krizės faktus (kas, kur ir kada įvyko) ir informaciją, kuri galėtų būti pateikta Mokyklos bendruomenei.

3. Mokyklos komandos vadovas nedelsdamas sušaukia Mokyklos komandos ir Komisijos posėdį.

Mokyklos komandos narių vardai, pavardės, telefono Nr., funkcijos krizės valdymo metu:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

4. Mokyklos komandos vadovas informuoja apie krizę Mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją (valstybinės Mokyklos – biudžetinės įstaigos), savivaldybės vykdomąją instituciją (savivaldybės Mokyklos – biudžetinės įstaigos), savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją (dalyvių susirinkimą) (valstybinės ir savivaldybės Mokyklos – viešosios įstaigos), savininką (dalyvių susirinkimą) (kitų Mokyklų), jei Mokyklos komanda ir Komisija susitarė dėl šios funkcijos priskyrimo Mokyklos komandos vadovui.

Įstaigos pavadinimas.....

Kontaktinio asmens vardas, pavardė, telefono Nr., el. paštas:

.....

5. Mokyklos komanda kartu su Komisija posėdžio metu aptaria šiuos klausimus (priklausomai nuo konkrečios krizės situacijos posėdžio darbotvarkė gali būti papildyta įtraukiant kitus aktualius klausimus arba sutrumpinta, jei kai kurie klausimai neaktualūs konkrečios krizės situacijoje):

5.1. Įvertina krizės paveiktų asmenų grupes (kurie Mokyklos bendruomenės nariai gali būti labiausiai paveikti);

Labiausiai krizės paveiktos asmenų grupės:.....

5.2. Įvertina turimus psichologinės pagalbos Mokykloje resursus, jei jų nepakanka, kreipiamasi į psichologinės pagalbos teikėją (-us) ir informuoja Mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją (valstybinės Mokyklos – biudžetinės įstaigos), savivaldybės vykdomąją instituciją (savivaldybės Mokyklos – biudžetinės įstaigos), savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją (dalyvių susirinkimą) (valstybinės ir savivaldybės Mokyklos – viešosios įstaigos), savininką (dalyvių susirinkimą) (kitų Mokyklų);

Psichologinės pagalbos teikėjo (-ų) vardas, pavardė, telefono Nr., el. paštas:.....

5.3. Sutaria, kokia informacija apie krizę ir jos valdymo veiksmus bus pateikiama atskiroms Mokyklos bendruomenės grupėms (mokiniams, tėvams (globėjams, rūpintojams), mokyklos darbuotojams, žiniasklaidai). Taip pat sutaria, kas, kada ir kokia forma pateiks parengtą informacinį tekstą.